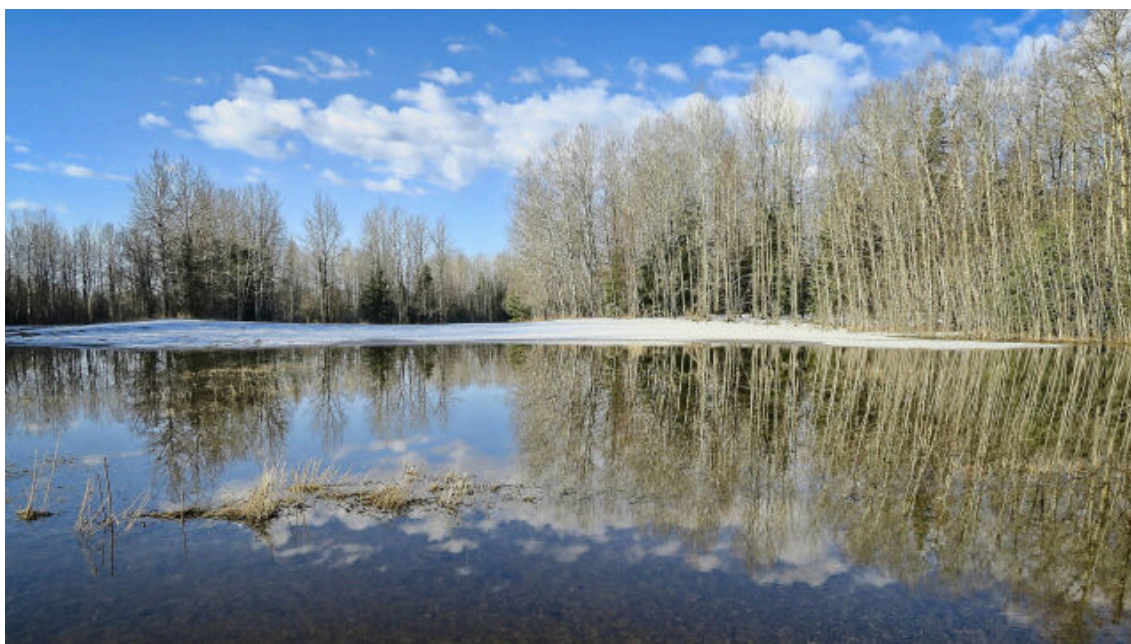

ENNUSTE

Suomen talous taantumaan koronaviruksen takia

Suomen talous | 18.03.2020

Suomen Pankin arvion mukaan Suomen talous vajoaa taantumaan vuonna 2020. Maailmalla alkuvuonna nopeasti levinnyt koronaviruspandemia on halvaannuttamassa maailmantalouden kasvun, ja vaikutukset Suomen talouteen ovat merkittäviä. Suomen BKT supistuu kuluvana vuonna laskelmasta riippuen 1,5 prosentista jopa 4 prosenttiin. Pandemian odotetaan jäävän lyhytaikaiseksi, joten Suomen talous alkaa toipua vuoden 2020 loppupuolella Kiinan ja maailmantalouden vetämänä. Pandemian vaikutukset talouteen riippuvat kuitenkin olennaisesti toteutettavien politiikkatoimien laajuudesta ja ripeydestä. Jos pandemia ja sen rajaamistoimet pitkittyvät eikä yritysten rahoitustarpeita onnistuta turvaamaan, yrityssektoria voi kohdata konkurssiaalto ja työttömyys voi kasvaa merkittävästi. Tässä tilanteessa Suomen talous voisi tänä vuonna taantua ennakoituakin enemmän ja taantumasta toipuminen voi pitkittyä.

Suomen Pankki alkaa julkaista Suomen talouden väliennusteita kaksi kertaa vuodessa. Maalis- ja syyskuussa julkaistavissa väliennusteissa päivitetään Suomen talouden näkymät talouskasvun, työllisyyden ja inflaation osalta. Laajemmat Suomen talouden ennustejulkaisut ilmestyvät jatkossakin kesä- ja joulukuussa.

Koronaviruspandemian aiheuttaman poikkeuksellisen tilanteen vuoksi ensimmäisessä

väliennusteessa esitetään varsinaisen perusennusteen sijaan kaksi laskelmaa koronapandemian mahdollisista vaikutuksista Suomen talouteen. Laskelmat antavat alustavaa mittaluokkaa Suomen talouden kehityksestä tilanteesta, jossa taantumaa ajautuminen on selvää, mutta taantumien syvyyttä ei vielä ole mahdollista ennustaa.

Suomen talouden lähtökohta tälle vuodelle heikko jo ilman koronapandemiaa

Suomen talouden lähtökohta tälle vuodelle oli heikko jo ilman koronaviruksen vaikutuksia. Tilastokeskuksen 16.3.2020 julkaisemien tietojen mukaan Suomen BKT:n määrä kasvoi viime vuonna 1,0 %. Talouskasvu oli ennakoitua hitaampaa, sillä BKT:n kehitys heikkeni selvästi vuoden viimeisellä neljänneksellä. BKT:n kausitasoitettu määrä supistui loka-joulukuussa 0,6 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä. Vuoden 2018 vastaavaan ajankohtaan nähden BKT kasvoi vain 0,6 % (Kuvio 1).

Vuonna 2019 arvonlisäyksen määrä kasvoi teollisuudessa ja palveluissa. Sen sijaan rakentaminen ja alkutuotanto supistuivat vuoteen 2018 nähden. Vuoden loppua kohti taloudellinen toimeliaisuus hiipui selvästi, ja vuoden viimeisellä neljänneksellä arvonlisäyksen määrä supistui edellisestä neljänneksestä kaikilla päätoimialoilla.

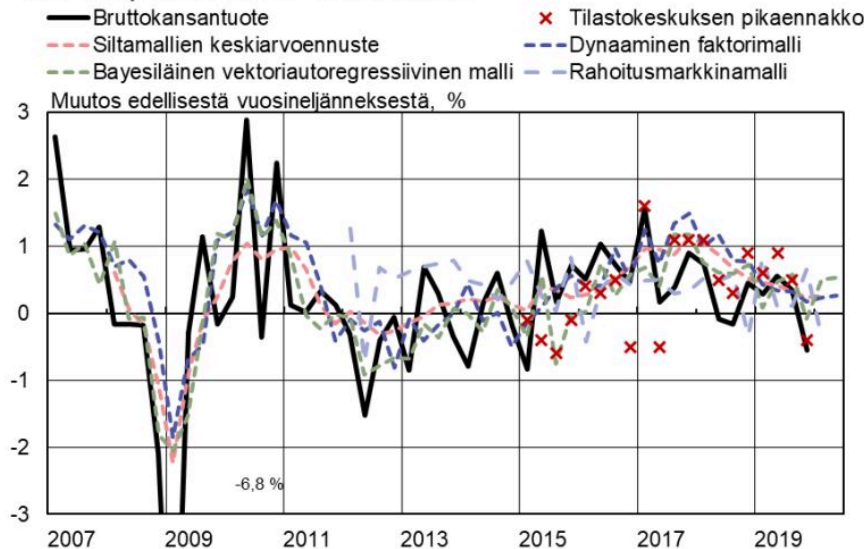
Vuonna 2019 vienti kasvoi 7 % edellisvuodesta pääosin palveluviennin vetämänä. Palveluiden vienti muodosti noin kolmanneksen koko viennin arvosta. Palveluviennin volyymi kasvoi vuoden aikana 16 % ja tavaraviennin 3 %. Palveluvienti kasvoi voimakkaasti vuoden ensimmäisellä puoliskolla etenkin ICT-palveluiden viennin kasvun ansiosta. Vuoden toisella puoliskolla kasvu kuitenkin pysähtyi. Myös yksityinen kulutus kasvoi vuoden aikana, tosin melko vaatimattomasti (+1 %). Julkinen kulutus sen sijaan väheni hieman. Myös investoinnit supistuivat vuoden aikana (-1 %). Investointien heikkeneminen kiihtyi vuoden lopulla. Niiden kehitystä painoivat etenkin rakentamisen väheneminen (-1 %) sekä T&K-investointien selvä supistuminen (-3 %).

Vuoden viimeisen neljänneksen erityisen heikkoa kehitystä selittävät sekä investointien että kulutuksen väheneminen kolmannesta neljänneksestä. Yksityisen kulutuksen heikkoutta vuoden lopulla selittää osin kertaluonteisena tekijänä veronpalautusten maksatuksen siirtyminen joulukuusta jo alkusyksyyn. Vuodentakaiseen nähden yksityinen kulutus kuitenkin edelleen hieman kasvoi. Vienti kasvoi voimakkaasti, mikä kuitenkin pääosin johtui yksittäisen suuren risteilyaluksen luovutuksesta joulukuussa. Vuoden viimeisellä neljänneksellä BKT:n vuosikasvu tukivat siten nettovienti ja pienemmässä määrin yksityinen kulutus, kun taas muiden kysyntäerien kehitys ja varastojen pieneneminen heikensivät sitä (Kuvio 1). Kaikkiaan talouskasvun hidastuminen vuoden loppua kohti heijastelee maailmantalouden koko viime vuoden jatkunutta

hidastumista, joka viimein saavutti myös Suomen.

Kuvio 1.

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat hidasta kasvua ennen koronapandemian vaikutuksia

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin ennusteet.
Lyhyen aikavälin mallit perustuvat 16.3.2020 käytössä olleisiin tietoihin.
18.3.2020
eurojatalous.fi
30219@Nowcastit_MIDAS

Koronapandemia synkentää maailmantalouden näkymiä

Maailmankauppa piristyi hieman vuodenvaihteessa, ja kansainväliset luottamusindikaattorit ennakoivat vielä tammi-helmikuussa kansainvälisen suhdanteen varovaista elpymistä. Tämän raportin laatimisen aikaan maailmalla nopeasti levinnyt koronaviruspandemia ei kuitenkaan vielä näkynyt kuin pääasiassa Kiinaa koskevissa tilastoissa sekä rahoitusmarkkinoilla. Pandemian leviäminen Kiinan ulkopuolelle heikentää tänä vuonna maailmantalouden kehitystä ja viivyttää kansainvälisen suhdanteen elpymistä huomattavasti. Kiinassa uusien tartuntojen määrä alkoi laskea helmikuun aikana. Kiinan ulkopuolella, erityisesti Euroopassa, tapausmäärät ovat sen sijaan viime viikkoina kasvaneet voimakkaasti.

Koronapandemian maailmanlaajuinen tilanne on elänyt varsin nopeasti helmi-maaliskuun aikana. Tässä raportissa esitellään kaksi laskelmaa, joissa arvioidaan pandemian vaikutuksia Suomen taloudelle. Laskelmat perustuvat 16.3.2020 käytettävissä olleisiin tietoihin. Ne pohjautuvat Suomen Pankin joulukuun 2019 ennusteeseen, joka on päivitetty 28.2.2020 julkistettuja neljännesvuositilinpäivitysten tietoja sekä muita tuoreimpia tilastoidindikaattoreita käyttäen. Lisäksi laskelmissa on käytetty päivitettyjä oletuksia Suomen ulkoisen toimintaympäristön ja keskeisten

rahoitusmarkkinamuuttujien kehityksestä lähivuosina.

Laskelma 1 kuvaa lievempää tilannetta, jossa koronavirus leviää laajamittaisesti kaikille maailman päätalousalueille, mutta pandemia saadaan pääosin hallintaan ja sen vaikutuksia talouskasvuun rajattua. Oletukset kansainvälisen talouden ja maailmankaupan kehityksestä pohjautuvat OECD:n 2.3.2020 julkaisemiin arvioihin koronapandemian vaikutuksista maailmankaupan kasvuun.¹

Pandemian seurauksena maailmantalouden kasvu hidastuu kuluvana vuonna 1,5 prosenttiin, minkä seurauksena Suomen vientikysyntä supistuu lähes 2 %. Samalla Suomen kilpailijamaiden vientihintojen kasvu hidastuu selvästi kansainvälisen kysynnän heikentyessä. Vuosi 2020 jää maailmantalouden hitaimman kasvun vuodeksi. Koronaviruspandemian oletetaan jäävän tilapäiseksi häiriöksi, ja vaikutukset Suomeen syntyvät pääosin vientikysynnän selvästä heikkenemisestä tänä vuonna. Maailmantalouden kasvun odotetaan alkavan elpyä vuoden lopulta alkaen.

Laskelma 2 puolestaan kuvaa tilannetta, jossa virus leviää maailmalla nopeasti, ja pandemian aiheuttamien rajoitustoimien seurauksena taloudellinen toiminta supistuu äkillisesti ja rajusti kaikilla maailman päätalousalueilla, mukaan lukien Suomessa. Tämä laskelma pohjautuu 16.3.2020 julkaistuihin tilastoihin Kiinan teollisuus- ja palvelusektorin tuotannon määrän kehityksestä tammi-helmikuussa. Näiden ensitietojen perusteella Kiinan BKT supistui noin 13 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden. Tuotannon ennakoidaan Kiinassa kuitenkin toipuvan kuluvan vuoden toisesta neljänneksestä alkaen.

Laskelmassa oletetaan, että Kiinan kaltainen talouden raju äkkipysäys toteutuu laajojen pandemian rajoittamistoimien seurauksena myös euroalueella ja Suomessa, joskin hieman Kiinaa lievempänä. Rajoittamistoimet eivät ole toistaiseksi olleet Euroopassa aivan yhtä kokonaisvaltaisia kuin Kiinassa. Vientikysyntä vähenee tässä laskelmassa miltei 15 prosenttia vuonna 2020, mikä on samassa mittaluokassa kuin finanssikriisin aikaan. Pandemian suurimmat vaikutukset Suomeen kohdistuvat vuoden toiselle neljännekselle, ja kolmannesta neljänneksestä alkaen Suomen vientikysyntä alkaa toipua ja kotimaiset rajoitustoimet poistuvat.

Molemmissa laskelmissa on lisäksi käytetty 11.3.2020 johdettuja markkinaodotuksia korkojen ja öljyn hinnan kehityksestä. Suomen nimellisen efektiivisen valuuttakurssin odotetaan säilyvän muuttumattomana. Pelot pandemian hallitsemattomasta maailmanlaajuisesta leviämisestä vahvistuivat maaliskuun alussa, mikä on viime viikkoina aiheuttanut voimakasta turbulenssia rahoitusmarkkinoilla. Myös öljyn hinta on halventunut voimakkaasti. Rahoitusmarkkinoiden odotuksiin on jo hinnoiteltu sisään esimerkiksi joitakin keskuspankkien elvyttäviä toimia, esimerkiksi koronlaskuja, jotka ehkäisevät kokonaiskysynnän heikkenemistä ja lieventävät siten pandemian taloudellisia vaikutuksia.

Suomen talous taantuu kuluvana vuonna

Kuluvana vuonna Suomen talous ajautuu taantumaan, jonka syvyyttä on kuitenkin toistaiseksi vaikea arvioida. Laskelman 1 mukaan Suomen BKT supistuu tänä vuonna 1,5 %. Pandemian rajoitustoimet purevat, ja kotimarkkinoiden notkahdus jää lyhytaikaiseksi ja verrattain lieväksi. Talous alkaa elpyä kuluvan vuoden loppupuoliskolla pandemian hellittäessä. BKT kasvaa noin prosentin vuosivauhtia vuosina 2021 ja 2022 maailmantalouden ja vientikysynnän toipumisen tukemina (Kuvio 2, Taulukko 1).

Suomen talous taantuu sekä vientikysynnän että kotimaisen kysynnän heikkenemisen seurauksena. Erityisesti matkailu ja palvelualat kärsivät. Myös vienti vaikeutuu muun muassa rahdin kapasiteettipulan vuoksi. Pandemian aiheuttamat tuotantohäiriöt ja markkinaepävarmuus syövät yritysten ja kotitalouksien investointi- ja kulutushaluja. Yksityinen kulutus kärsii etenkin rajoitustoimien ja ansionmenetysten seurauksena. Taantumun seurauksena myös työllisyystilanne heikkenee.

Kuluvan maaliskuun puolivälissä on nähty useiden maiden, mukaan lukien Suomen, ottavan käyttöön poikkeuksellisen laajoja rajoitustoimia pandemian hillitsemiseksi. Siten on mahdollista, että sekä euroalueella että Suomessa taloudellinen toiminta jarruttaa rajusti, kuten Kiinassa alkuvuonna. Laskelma 2 kuvaa tilannetta, jossa tuotanto kärsii laajoja häiriötä mittavien rajoitustoimien seurauksena sekä Suomessa että muualla maailmassa. Suomen BKT supistuu sen seurauksena kuluvana vuonna 4 %. Laskelmassa kuitenkin oletetaan, että ripeillä ja laajoilla politiikkatoimilla yritysten rahoitustarpeet ja likviditeetti turvataan, jolloin yrityssektori ei kärsi laajasta konkurssiaallosta. Siten taloudellinen tuotanto toipuu vuoden toisella puoliskolla, ja kasvu elpyy ensi vuonna.

Koronapandemia ja siihen liittyvät rajoitustoimet aiheuttavat vakavaa painetta yritysten kassavirralle, kun tuotannon rajoitteet ja kysynnän heikkeneminen supistavat yritysten tuloja samalla, kun niiden menot pysyvät ennallaan. Ellei yrityssektorin rahoitustarpeita onnistuta riittävästi turvaamaan jo pandemian alkuvaiheessa, kannattavatkin yritykset saattavat ajautua nopeasti maksukyvyttömiksi. Siinä tapauksessa taantuma uhkaa pitkittyä merkittävästi ja työllisyystilanne heikentyä entisestään.

Kuvio 2.

Taulukko 1.

Laskelmien keskeiset tulemat

		2019	2020	2021	2022
Bruttokansantuote, vuosikasvu (%)	Laskelma 1	1,0	-1,5	1,0	1,3
	Laskelma 2	1,0	-4,0	3,0	1,3
	Ennuste, joulukuu 2019	1,3	0,9	1,1	1,3
Työllisyysaste (%)	Laskelma 1	72,6	72,5	72,5	73,0
	Laskelma 2	72,6	71,5	72,5	73,0
	Ennuste, joulukuu 2019	72,5	72,7	73,0	73,4
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.					

Lyhyen aikavälin mallit eivät vielä huomioi koronaviruksen vaikutuksia talouskasvuun

Suomen Pankin 16.3.2020 päivitettyjen lyhyen aikavälin mallien perusteella talouskasvu jatkuu vuoden 2020 alkupuoliskolla, joskin hitaana (Kuvio 3, Taulukko 2). Koronaviruspandemian vaikutukset eivät kuitenkaan näy toistaiseksi julkaistuissa taloustilastoissa joitakin tuoreimpia Aasian maiden talouksien luottamusindikaattoreita lukuun ottamatta. Sen sijaan Euroopassa ja Yhdysvalloissa kansainväliset luottamusindikaattorit ja ostopäällikköindeksit kehittyivät alkuvuonna positiivisesti maailmantalouden suhdanteen alettua hieman elpyä ennen koronaviruspandemian leviämistä.

Toistaiseksi ainoastaan rahoitusmarkkinaindikaattoreihin perustuva malli ennakoii BKT:n supistuvan -0,4 % vuoden ensimmäisellä neljänneksellä edellisestä neljänneksestä (Taulukko 2). Koronaviruspandemia on helmi-maaliskuussa aiheuttanut voimakasta markkinaturbulenssia, mikä heijastuu rahoitusmarkkinamallin ennusteeseen.

Vielä helmikuussa sekä euroalueen koko talouden luottamus että Suomen teollisuuden luottamus silti vahvistuivat hieman. Euroalueen luottamusindikaattorin tiedot kerättiin kuitenkin juuri ennen pandemian leviämistä Italiaan helmikuun lopulla. Kuluttajien luottamus ja koko talouden luottamusindikaattori säilyivät Suomessa ennallaan helmikuussa (Kuvio 4). Kiinan ostopäällikköindeksi sen sijaan laski helmikuussa eniten koko mittaushistoriassaan. Saksan ja Italian rahoitussektorin luottamusta mittaavat ZEW-indeksit putosivat lähes finanssikriisin aikaiselle tasolle. On odotettavissa, että euroalueen muutkin luottamusindikaattorit heikkenevät laaja-alaisesti maaliskuussa.

Taulukko 2.

Koronaviruspandemia heijastuu toistaiseksi vasta rahoitusmarkkinaindikaattoreihin

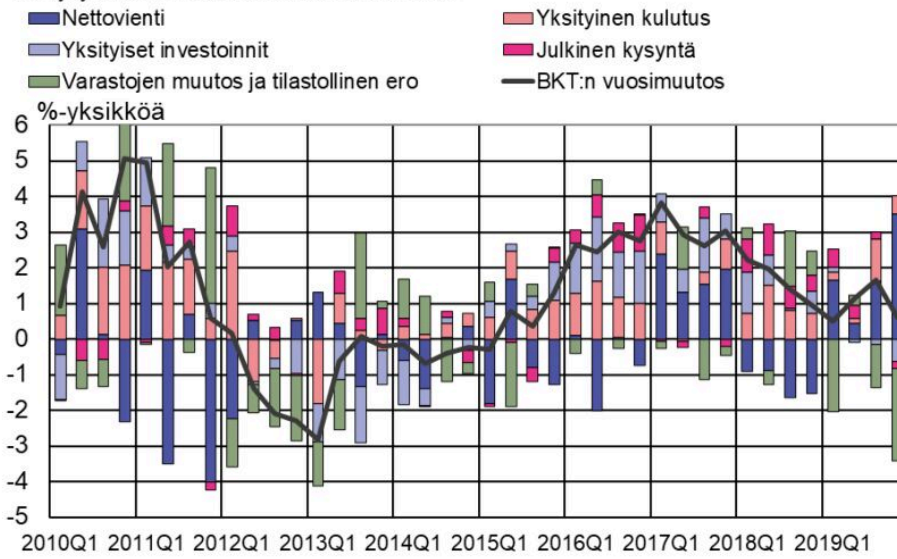
BKT:n neljännesvuosikasvu	2019N3	2019N4	2020N1	2020N2
BVAR	0,6%	-0,1%	0,5%	0,5%
Faktorimalli	0,3%	0,2%	0,2%	0,3%
Siltamalli	0,3%	0,2%	0,3%	
Rahoitusmarkkinamalli	0,1%	0,6%	-0,4%	

Toteutunut	0,3%*	-0,6%*		
Päivitetty 16.3.2020.				
*Tiedot päivittyneet 16.3.2020 Tilastokeskuksen sektoritilinpidon julkistuksen yhteydessä.				

Kuvio 3.

Taluskasvu hidastui selvästi vuoden 2019 lopulla

Eri kysyntäerien vaikutus BKT:n vuosikasvuun*

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

*Laskelma suuntaa-antava.

18.3.2020
eurojatalous.fi
38375@Kontribuutio_YoY

Kuvio 4.

Lyhyen aikavälin mallit ennakoivat hidasta kasvua ennen koronapandemian vaikutuksia

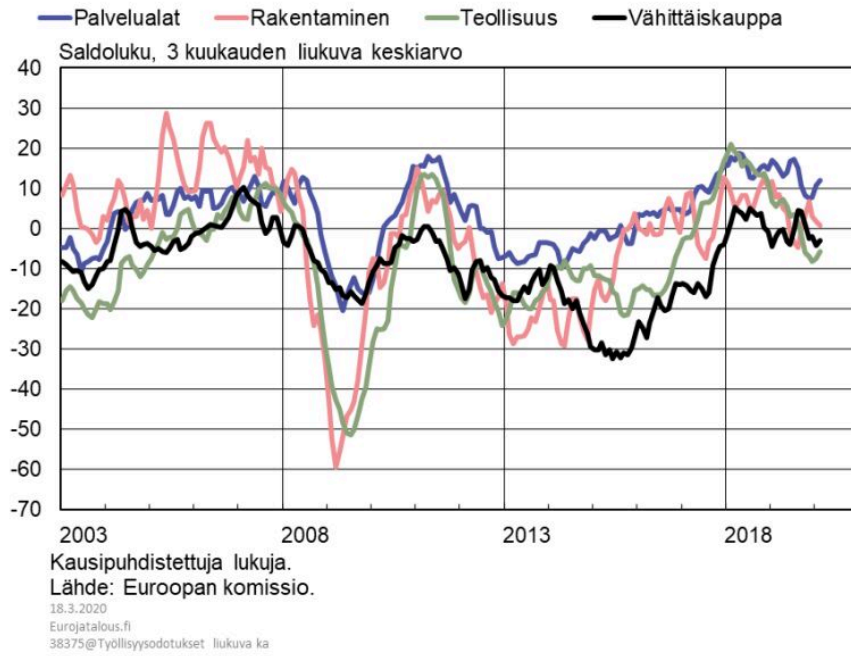
Työllisyys koheni vielä tammikuussa

Työllisyyden kohentuminen jatkui tammikuussa. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisiä oli tammikuussa 46 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työllisyysasteen kausitasoitettu trendi kohosi 73,4 prosenttiin, kun se kuukautta aiemmin oli 73,2 % (Kuvio 5). Samaan aikaan työttömyysasteen trendi nousi tammikuussa hieman ja oli 6,8 %. Työttömiä oli 15 000 henkeä enemmän kuin viime vuoden tammikuussa. Työvoimaan osallistuminen on lisääntynyt, ja osa työvoiman lisäyksestä on työllistynyt, osa siirtynyt työttömiksi. Työvoiman ulkopuolella olevia olikin tammikuussa 57 000 henkeä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

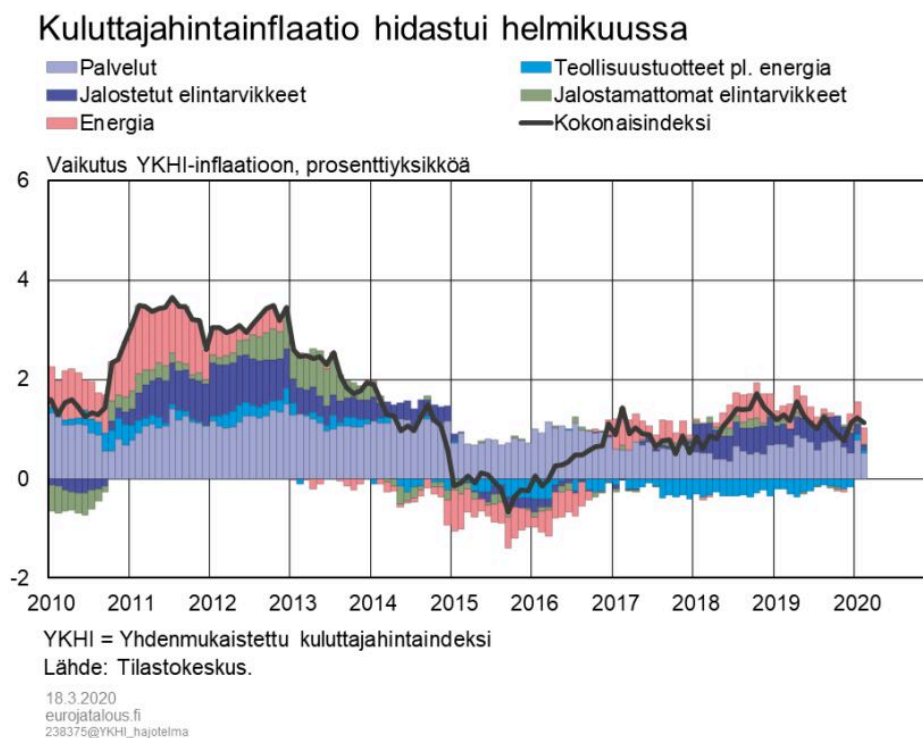
Yritysten työllisyysodotukset vahvistuivat hieman vielä alkuvuoden aikana etenkin teollisuudessa ja palveluilla (Kuvio 6). Koronaviruspandemia kuitenkin kääntää työllisyyden laskuun.

Kuvio 5.

Yritysten työllisyysodotukset vahvistuivat vuodenvaihteessa

Kuvio 6.

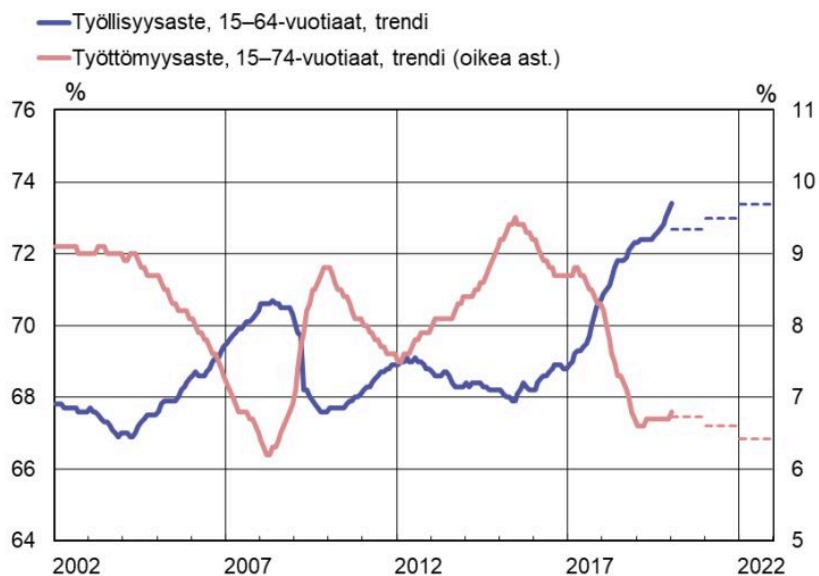

Inflaatio hidastuu tuntuvasti kuluvana vuonna

Yhdenmukaistettu kuluttajahintainflaatio oli helmikuussa 1,1 % (Kuvio 7). Kuluttajahintojen nousu kiihtyi alkuvuonna hieman verrattuna vuoden 2019 kolmanteen ja neljänteen neljännekseen. Energian hinta tuki inflaation kiihtymistä vielä tammi-helmikuussa, mutta sittemmin sekä raakaöljyn että sähkön hinnat ovat laskeneet erittäin rajusti. Sekä palveluiden että jalostettujen elintarvikkeiden hintainflaatio hidastuivat edelleen, mikä heijastelee yksityisen kysynnän heikkenemistä jo viime vuoden lopulla ja alkuvuonna. Koronapandemian aiheuttaman taantumun takia inflaation odotetaan hidastuvan merkittävästi.

Kuvio 7.

Työllisyysaste koheni tammikuussa

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

18.3.2020
eurojatalous.fi
38375@Tyött.ast&työll.ast_trend

Viitteet

1. OECD Economic Outlook, Interim Report March 2020, 2.3.2020. Laskelma perustuu OECD:n "broader contagion" -skenaarioon. https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook_16097408. ↑

Asiasanat

bruttokansantuote, ennuste, indikaattorit, inflaatio, korona, koronavirus, Suomen talous